

Către: **DI Radu MARIAN**

Vicepreședintele Comisiei Parlamentare economie, buget și finanțe

Nr.39/23-SD din 24 mai 2023

Ref.: Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (nr. 134 din 11 mai 2023)

Stimate Dle Radu Marian,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și apreciază deschiderea pentru un dialog constructiv și continuu, care oferă posibilitate de a exprima și participa în procesul decizional.

Ca urmare, a examinării proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (nr. 134 din 11 mai 2023), reiterăm câteva **linii directorii** care pot impacta negativ dezvoltarea business-ului, precum și dezvoltarea economică sustenabilă în Republica Moldova:

1. În lumina promovării de către stat a activităților cu scop de minimizare a presiunii asupra mediului de afaceri, precum și micșorării numărului de controale efectuate de către organele de control, îngrijorează efectele negative care ar putea fi rezultate în urma atribuirii Comisiei Naționale a Pieței Financiare a funcției de reglementare și supraveghere în domeniul protecției drepturilor consumatorilor, din motiv că se suplonește lista organelor de control pentru așa categorii ca instituțiile bancare și societățile de plăți.

De asemenea, în conformitate cu art. 5 lit. m) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, una din atribuțiile de bază a BNM este licențierea, reglementarea și supravegherea activității de prestare a serviciilor de plată și activitatea de emisie a monedei electronice.

Astfel, în sarcina BNM este deja reglementată atribuția de reglementare și supraveghere a activității prestatorilor serviciilor de plată, și atribuirea funcției date, iar atribuirea CNPF a unei sarcini suplimentare va îngreuna atât activitatea CNPF, cât și activitatea agentului economic care va fi pus în situația de monitorizare permanentă a cadrului normativ elaborat de BNM și CNPF. De asemenea, se vor necesita costuri suplimentare suportate de agenți economici pentru atragerea și antrenarea specialiștilor cu abilități în reglementarea și supraveghere în domeniul protecției drepturilor consumatorilor, precum și necesitatea anticipării și omiterii a posibilelor

situații de contestare și litigiere a cazurilor examinate de către specialiștii noi antrenați cu atribuțiile menționate.

Ținem să menționăm că nota informativă la proiectul menționat nu prevede careva argumente referitor la introducerea modificărilor respective, nici nu sunt specificate careva trimiteri aferente practicii Europene în domeniu dat.

De asemenea, în nota informativă a proiectului se menționează că *“... experții Fondului Monetar Internațional au constatat că cadrul instituțional și de reglementare pentru protecția consumatorilor financiari este fragmentat și ineficient pentru a îndeplini unele obiective cheie. Cadrul normativ atribuie diferite responsabilități în vederea protecției consumatorilor financiari. Concluziile experților Fondului Monetar Internațional au fost fundamentate pe specificul serviciilor financiare unde sunt necesare cunoștințe și abilități corespunzătoare.”*

Astfel, experții FMI nu s-au expus referit la o autoritate concretă care urmează să asigure transpunerea propunerii respective, dar au menționat că trebuie efectuată de o autoritate cu „cunoștințe și abilități corespunzătoare”.

După cum s-a menționat, unica autoritate din Republica Moldova care dispune de cunoștințe și abilități corespunzătoare în domeniul financiar este Banca Națională a Moldovei (în continuare - BNM), care prin modificările introduse prin Legea nr.178/2020 pentru modificarea unor acte normative (care va intra în vigoare la 01.07.2023), va reglementa și supraveghea activitatea asigurătorilor, organizațiilor de creditare nebancaară (OCN), asociațiilor de economii și împrumut, birourilor istoriilor de credit, etc. Reieșind din aceasta, ar fi și logic ca BNM să asigure protecția consumatorilor financiari, având la dispoziție toate pârghiile legale și instituționale.

În caz contrar, dacă se va decide asupra promovării proiectului în varianta existentă, se va stabili o dublare de competențe (BNM și CNPF).

Introducerea competențelor suplimentare CNPF-ului va duce direct la suplinirea aparatului administrativ al acestuia, respectiv majorarea birocrăției, fapt ce contravine obiectivului de debirocratizare a serviciilor din Strategia de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.126/2023.

Menționăm că în România autoritatea responsabilă în domeniu este Agenția Națională pentru Protecția Consumatorilor (similar situației din Republica Moldova).

De asemenea, chiar dacă proiectul nu transpune acquis-ul UE, unele propuneri vor abroga norme care anterior au fost transpuse din cadrul normativ UE, se impune necesitatea de coordonare cu Centrul de Armonizare a Legislației, inclusiv și studierea cadrului normativ și bunele practici ale UE, precum și solicitarea opiniei experților UE pe marginea acestuia.

2. Mediul de afaceri agreează micșorarea cuantumului unor taxe și plăți, prevăzute de art. 6 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 192/1998, însă totodată au fost introduse taxe și plăți noi, cum ar fi:

- plățile efectuate de societățile de investiții;
- plățile efectuate de bănci din valoarea medie anuală a soldului creditelor acordate persoanelor fizice;

- plățile efectuate de bănci din valoarea medie anuală a soldului depozitelor persoanelor fizice;

- plățile efectuate de casele de schimb valutar, societățile de plată și/sau emitenții de monedă electronică.

Introducerea oricăror plăți sau taxe noi necesită a fi prezentate de comun cu argumentele de rigoare care atestă fundamentarea prin calcule concrete care au stat la baza modificărilor respective, or în caz contrar induc în eroare logica și necesitatea acestora sau sunt doar pentru a acoperi niște goluri financiare ale unei instituții concrete.

Introducerea taxelor respective conform unor estimări va dubla practic bugetul CNPF, dar va avea și alt efect și anume majorarea costului serviciilor financiare prestate de agenții economici consumatorilor.

Fiind solicitat, CNPF nu a intervenit cu argumente referitor la plățile propuse prin modificarea Legii nr. 192/1998, nici numărul de personal necesar a fi angajat pentru realizarea atribuțiilor, ceea ce denotă faptul că instituirea taxelor suplimentare are doar un singur scop și anume reducerea (chiar excluderea) deficitului bugetar al unei instituții.

Adițional, ținem să menționăm că, reieșind din faptul că CNPF preconizează să supravegheze/coordoneze în special contractele de credit, instituirea plăților achitate de Bănci din valoarea soldului depozitelor nu are o bază logică.

Astfel, solicităm ca în baza informațiilor prezentate de autoritățile responsabile (ex: Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, etc.), să se prezinte numărul anual (chiar și aproximativ) al petițiilor înaintate de clienți în domeniul financiar, pentru a anticipa numărul de angajări ce urmează a fi efectuat de CNPF întru realizarea împuternicirilor noi.

Chiar dacă să anticipăm că va fi necesară crearea unei unități formate din 3, 5 sau chiar 10 persoane, odată cu excluderea competențelor CNPF de supraveghere a activității asigurătorilor, organizațiilor de creditare nebanară (OCN), asociațiilor de economii și împrumut, birourilor istoriilor de credit, stabilită prin modificările introduse prin Legea nr.178/2020 pentru modificarea unor acte normative (care va intra în vigoare la 01.07.2023), suplinirea numărului de personal necesar să asigure transpunerea proiectului se va efectua din contul personalului disponibilizat în legătură cu intrarea în vigoare a Legii nr. 178/2020 care asigurau anterior atribuțiile excluse.

Astfel, conchidem că realizarea măsurilor propuse prin proiect nu necesită de fapt cheltuieli, ceea ce nu corelează cu necesitatea impunerii unor poveri fiscale suplimentare față de antreprenori și față de consumatori.

Astfel, considerăm inoportună soluționarea deficitului bugetar al CNPF prin majorarea poverii fiscale pentru antreprenori.

3. Modificări la Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori

- Propunerea de excludere a art. 8 ce ține de evaluarea bonității consumatorului, urmează a fi revizuită, deoarece introducerea normei respective a transpus prevederile art. 8 al Directivei

2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori. În acest sens se necesită a solicita poziția Centrului de Armonizare a Legislației.

- Propunerea de expunere într-o nouă redacție a alin.(9¹) din art.15, urmează a fi ajustat prin prisma stabilirii unui mecanism clar de restituire a sumelor din speță.

- Ce ține de expunerea într-o nouă redacție a art.26, considerăm inoportună propunerea de abilitare a CNPF cu funcția de aprobare (chiar și coordonare) a tuturor modelelor contractelor de credit cu consumatorii. Pe lângă faptul că contravine Codului Civil, stabilirea acestei împuterniciri, va crea blocaje în activitatea de creditare și birocratiza adoptarea de noi produse, nu va permite antreprenorilor să lanseze în termeni optimi produsele sale, inclusiv va crea dezavantaje competitive.

Considerăm că cerințele stabilite în Anexele Legii față de contracte sunt suficiente, fiind oportun suplینirea acestora cu alte prevederi în vederea diminuării practicilor abuzive, luând în calcul practicile europene.

Pe lângă aceasta, împuternicirea respectivă va avea un efect invers și anume cum CNPF se va putea expune că anumite clauze sunt abuzive, dacă anterior a aprobat modelul respectiv de contract.

De asemenea, termenul de 30 de zile de examinare a modelelor de contract prevăzut în alin.(3) nu poate fi acceptat, prin aceste prevederi se încalcă principiul libertății antreprenoriale în economia de piață și principiul libertății contractuale. În cazul impunerii acestor prevederi se vor crea impedimente de a interveni rapid cu oferte necesare pentru creditele de consum. Suplimentar menționăm prevederile necesare Contractelor de credit pentru consumatori se regăsesc exhaustiv în Legea nr. 202/2013 la art. 10 și 15 Cerințe față de contractele de credit.

Alineatul (7) a articolului urmează a fi concretizat, nefiind clar ce se are în vedere prin noțiunea de "rapoarte specifice".

4. Programul de Activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 28 din 16 februarie 2023, la capitolul V „Politici sectoriale prioritare”, stabilește ca una dintre sarcini pentru Guvern, implementarea avertizărilor și a controalelor consultative în scopul diminuării corupției și a creșterii nivelului de încredere dintre stat și antreprenori. Reducerea numărului de controale, asigurarea implementării legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

Prin urmare, excepția de control la verificările efectuate de către CNPF, prevăzută la norma art. 4 alin. (6) din Legea nr. 192/1998, nu corespunde scopului trasat de Guvern, precum și faptul că Nota informativă aferentă proiectului în cauză de asemenea nu redă obiectivul imperios de a oferi verificărilor efectuate de CNPF excepția menționată.

Asfel, o asemenea abordare în reglementare este periculoasă pentru mediul de afaceri, din motiv că stabilirea unei practici de a dubla atribuțiile de supraveghere, sub umbrela unei protecții sporite a consumatorului și de a acorda o funcție de control suplimentară, încalcă principiul echitabilității/proportionalității în raporturile dintre stat și întreprinzător, precum și se

impune necesitatea respectării mai riguroase a principiului „efectuarea cheltuielilor de control din contul statului” art. 16 din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

5. Conținutul Notei informative a proiectului este axat în mare parte pe modificările aferente contractelor de credit de consum, însă nu expune modificările majore redate în proiectul menționat, fapt ce induce în eroare publicul aferent scopurilor trasate pe care urmează să le atingă modificările reflectate într-un proiect de lege.

Comunitatea de afaceri rămâne deschisă pentru asigurarea unui dialog constructiv întru identificarea soluțiilor sustenabile vizând subiectele abordat în interesul tuturor părților implicate.

Cu înaltă considerațiune,

Mariana RUFA
Director Executiv

Executor: Sandra Dolghii
Email: sandra.dolghii@eba.md
Telefon: 069949404, 022907025